

Jaarplan en begroting 2019

Regio Noordoost Brabant

AgriFood
Capital

Regio Noordoost-Brabant

T A L E N T
G R O E I
B E R E I K B A A R
I N N O V A T I E
L E E F O M G E V I N G
P O D I U M
E U R O P A
N O O R D O O S T B R A B A N T
C R O S S O V E R
V E E R K R A C H T
P R O E F T U I N
K E N N I S
T R A N S I T I E
B A N E N
V E R S N E L L E N

CONCEPT
Maart 2018

Inhoud

Inhoud

1.	Voorwoord.....	3
2.	Inleiding.....	4
3.	Regio Noordoost Brabant.....	6
3.1	Inleiding.....	6
3.2	Programma Economie.....	6
3.3	Programma Leefomgeving.....	8
3.4	Programma ruimte & mobiliteit	9
3.5	Programma samenwerking	10
4	AgriFood Capital Werkt!	12
5	AgriFood Capital BV	14
6	Bestuur en organisatie	15
6.1	Communicatie.....	15
6.2	Financieel beheer, directie en huisvesting	15
7	Begroting 2019	16
7.1	Inkomsten	16
7.2	Uitgaven.....	17
7.3	Begroting	18

1. Voorwoord

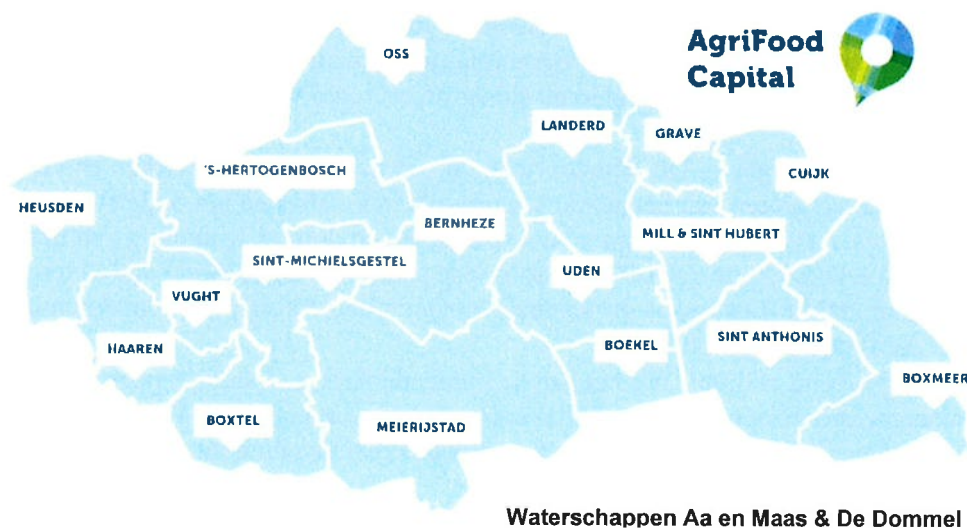
Hierbij presenteren wij u het jaarplan en de begroting voor 2019 van de regionale samenwerking Noordoost-Brabant. Op basis van de in 2017 gehouden tussenevaluatie (zogenoemde Mid Term Review) en de bekrachtigde prioritaire thema's (transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid) zorgen we als samenwerkende gemeenten en waterschappen voor een stevig fundament en een duidelijke agenda voor de regionale samenwerking in Noordoost Brabant. Als regio willen we ons dan ook de komende tijd gaan inzetten om de resultaten te verbeteren, de werkorganisatie te verbeteren en het draagvlak voor de samenwerking bij de deelnemers (colleges, raden, besturen) te verhogen, Hierbij speelt transparantie en communicatie een grote rol. Verder maken we een start met de nieuwe strategische agenda voor de periode na 2020. Hierbij gaan we alle deelnemers nauw betrekken.

Samen staan we aan de lat voor de opgaven in de regio. Om onze samenwerking succesvol te laten zijn, kunnen er drie succesfactoren onderscheiden worden: urgentie, doel en vertrouwen. Met toenemend belang voor regionalisering is de urgentie om als regio samen op te trekken aanwezig. Met de prioritaire thema's transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid is er sprake van een gezamenlijk doel dat in lijn ligt met lokale belangen. En het vertrouwen tussen de convenantpartners is aanwezig en daar zullen we aan blijven werken in mogelijk nieuw samengestelde portefeuillehoudersoverleggen (PoHo's) na de gemeenteraadsverkiezingen.

Voorliggend jaarplan geeft aan waar in 2019 de accenten liggen en hoe de bijdragen zo effectief mogelijk wordt ingezet. Er is veel potentie in het verhaal van ons Noordoost Brabant.

Jack Mikkers, voorzitter Regio Noordoost Brabant

Richard van Loosbroek, manager a.i. Regio Noordoost Brabant

2. Inleiding

Strategisch programma en samenwerking

De regionale samenwerking in Noordoost Brabant (NOB) tussen zeventien gemeenten en twee waterschappen is vastgelegd in het 'Bestuursconvenant regionale samenwerking Noordoost Brabant 2017 t/m 2020'. De doelen van deze samenwerking zijn vastgelegd in onze Strategische Agenda 2014-2020. Hierbij treft u het concept jaarplan 2019 aan van de Regio Noordoost Brabant. Het samenwerkingsconvenant loopt tot en met 2020. In dit jaarplan lichten we op hoofdlijnen het voorgaande jaar toe en beschrijven we de opgaven van het komende jaar.

Conform het convenant leveren convenantspartijen een financiële bijdrage in het Regiofonds. Jaarlijks € 3 per inwoner vanuit de gemeenten en een bijdrage van beide waterschappen voor het regiofonds. Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio NOB van € 1 per inwoner voor het programma arbeidsmarkt. Met deze bijdragen ontstaat een werkbudget.

Zoals in het voorwoord benoemd kent de regionale samenwerking vijf pijlers:

- **Basics** - Veerkrachtige leefomgeving. Hier gaat het om de randvoorwaardelijke infrastructuur voor een sterke regio door realisatie van toplocaties, bereikbaarheid & mobiliteit, de verbinding tussen stad en platteland, en maatschappelijke waardering van AgriFood. Een goed woon-, werk- en leefklimaat biedt de juiste basis om te excelleren als topregio in AgriFood. De programmalijn Basics is belegd bij de publieke samenwerking Noordoost Brabant.
- **People** - Toekomstbestendige arbeidsmarkt. Centraal staan de inwoners, de werkgevers en de arbeidsmarkt. De regio Noordoost-Brabant staat voor een dubbele uitdaging: de arbeidsmarkt toekomstgericht maken voor economische groei in de regio en tegelijkertijd is het belangrijk dat *alle* inwoners een goede kans op werk hebben én houden. Werkgevers en inwoners zijn in eerste instantie zelf aan zet. Waar nodig biedt AgriFood Capital Werkt! ondersteuning. De partners in AgriFood Capital Werkt! (overheid, het bedrijfsleven, de werknemersorganisaties en het onderwijs) sturen het arbeidsmarktprogramma aan. De afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het zijn van een arbeidsmarktregio is vastgelegd in wetgeving.
- **Innovation** - Betekenisvolle innovatie. Activiteiten in dit domein zijn gericht op het ontwikkelen van innovatieve clusters of proeftuinen (volgens het open innovatiemodel) waardoor samenwerking, ontwikkeling, innovatie en kennisoverdracht bevorderd wordt. AgriFood Capital BV is hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de programmalijn innovatie en eveneens voor het bieden van een 'inspirerend podium' om de regio als dé agrofood regio van Nederland op de kaart te zetten.
- **Business** - Sterke bedrijvigheid. Dit domein richt zich op het creëren, versterken en vernieuwen van netwerken, het vergroten van het aantal succesvolle innovaties en het ondersteunen van startende ondernemers. Het aantrekken van nieuwe bedrijven en doorontwikkeling van bestaande bedrijven zorgen ervoor dat de kritische massa in alle schakels van de AgriFood-keten op peil blijft. De programmalijn Business is grotendeels bij OndernemersLift+, het ondernemersprogramma van AgriFood Capital, belegd.
- **Inspiration** - Inspirerend podium. We hebben de komende jaren een stevige positioneringsopgave. Dat vraagt extra inzet op public affairs, communicatie en branding. We blijven investeren in actieve deelname in (internationale) samenwerkingsverbanden en netwerken.

De vier in de figuur getoonde organisaties (Regio NOB, AFC Werkt!, AFC BV en OL+) staan aan de lat voor de vijf regionale pijlers. Waarbij activiteiten in de afzonderlijke pijlers niet alleen zijn voorbehouden aan de bij de pijler benoemde organisaties. Met AgriFood Capital als paraplu werken de vier organisaties samen binnen en tussen de pijlers.

In dit jaarplan komen conform de begroting drie programma's aan bod: Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital Werkt! en AgriFood Capital BV.

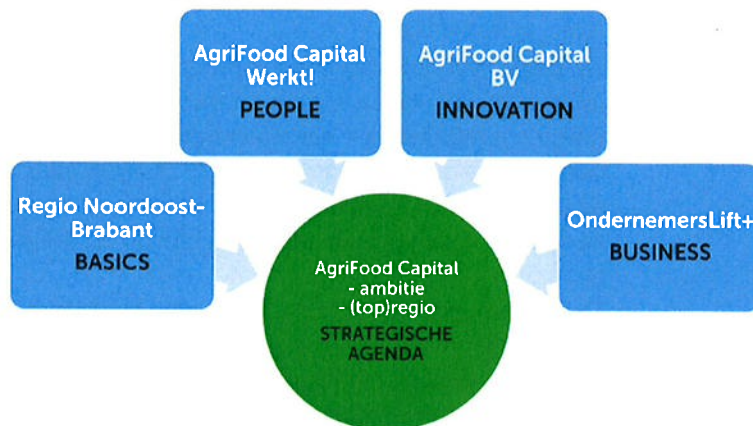
Leeswijzer

In voorliggend jaarplan en begroting 2019 treft u de belangrijkste hoofdlijnen voor de regionale samenwerking in Noordoost Brabant van de pijler Basics aan, met een integrale doorkijk naar de andere pijlers. We presenteren bij de plannen ook de resultaten van 2017 en indien al bekend de tussenresultaten van 2018 en wordt met de opgaven voorgesorteerd op 2019. Behalve de drie prioritaire thema's (transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid) zijn er aanpalende thema's waar de Bestuurlijke RegieGroep (BRG) van de regio en de portefeuillehoudersoverleggen (PoHo's) arbeidsmarkt, economie, duurzame leefomgeving en bereikbaarheid & mobiliteit de richting voor uitzetten. Het jaarplan 2019 wordt naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gezonden voor het geven van een zienswijze.

Dit jaarplan is tot stand gekomen door in een vroegtijdig stadium de verschillende betrokken bestuurders via de PoHo's te betrekken. Met dit concept-jaarplan krijgen de gemeenteraden de gelegenheid om via een zienswijze een reactie te geven. Wij verzoeken de gemeenteraden een eventuele zienswijze uiterlijk 21 juni 2018 aan de BRG van de regio Noordoost Brabant kenbaar te maken, zodat we deze kunnen betrekken bij de besluitvorming in de BRG.

N.B. Daar waar gesproken wordt over gemeenteraden, wordt tevens het algemeen bestuur van de waterschappen bedoeld. En daar waar gesproken wordt over colleges van burgemeester en wethouders, wordt tevens het dagelijks bestuur van de waterschappen bedoeld.

Vier organisaties, één ambitie, één regionale Strategische Agenda,

3. Regio Noordoost Brabant

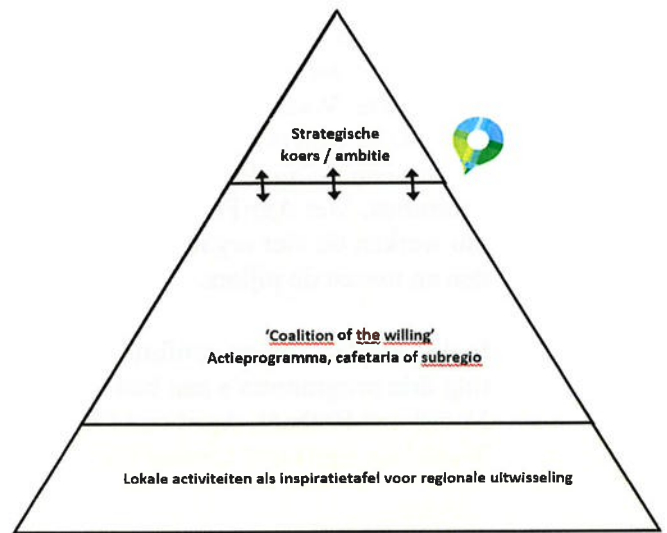
3.1 Inleiding

De Regio Noordoost Brabant staat voornamelijk aan de lat voor het realiseren van de overheidsagenda, de zogenoemde pijler Basics - Veerkrachtige leefomgeving. Dit hoofdstuk is opgebouwd conform de programma's uit de begroting 2019, waarbij de beschrijving van opgaven en de activiteiten om die aan te pakken op hoofdlijnen is.

De gekozen prioritaire thema's transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid vormen de top van de samenwerkingspiramide en vormen daarmee de koers waarop gezamenlijk wordt ingezet. Deze thema's komen terug in de programma's economie en duurzame leefomgeving.

Aanvullend wordt samengewerkt op onderwerpen als economie, duurzame leefomgeving, ruimte en bereikbaarheid & mobiliteit. De agenda van de bestuurlijke samenwerking is dynamisch en biedt ook ruimte aan lokale thema's die regionale meerwaarde hebben. Convenantpartners worden uitgenodigd om pro-actief middelen te oormerken die ingezet kunnen worden in een zogenoemde 'coalition of the willing'.

Ten opzichte van de begroting 2018 is nu meer het accent gelegd op de drie prioritaire thema's.

3.2 Programma Economie

3.2.1 Economische strategie

De regio streeft naar een sterk vestigingsklimaat als basis voor sterke bedrijvigheid. We werken hieraan door economische groei te faciliteren, zowel kwantitatief als kwalitatief, en innovatie te stimuleren. In de omgevingskoers Noordoost Brabant is één van de drie gekozen kernopgaves het versterken van innovatiekracht voor de topsectoren.

Toelichting

We willen de bestaande bedrijven behouden en aantrekkelijk zijn voor nieuwe. We proberen aantrekkelijk te zijn door voldoende en kwalitatief goede locaties beschikbaar te hebben. Dat geldt voor zowel voor de kantoren, detailhandel als bedrijventerreinen. Daarnaast willen we als regio ook dienstverlenend zijn voor ondernemers die zich in de regio willen vestigen via het 1-loket voor ruimtevragers, door bedrijven te helpen hun buitenlandse werknemers in te stromen in onze regio via het expat center en door bedrijven te helpen werk vanuit het buitenland terug te halen met behulp van een re-shoring tool.

Opgaven voor komend jaar

In 2018 is weer gestart met het opstellen van prognoses voor bedrijventerreinen, waarvoor we in 2019 een regionale uitwerking gaan opstellen. Ook wordt in 2018 gestart met detailhandelprognoses en koopstroomonderzoeken. Er zijn innovatieve hotspots benoemd en die ondersteunen we in hun ontwikkeling door van elkaar te leren en gezamenlijk financieringstrajecten te verkennen.

3.2.2 Voeding & gezondheid

Dit prioritaire thema is aan het PoHo Economie gekoppeld. Gedurende 2018 zal de inhoud verder vormgegeven worden.

Toelichting

De wereldwijde stijgende vraag naar voedsel vraagt om slimme en vooral duurzame oplossingen. Vergrijzing, ziekten en daarbij gepaard gaande stijging van zorgkosten doen bijvoorbeeld de vraag naar gespecialiseerde ‘voeding op maat’ toenemen. In 2018 worden nadere keuzes gemaakt waar vanuit de overheid, samen met de triple helix-partners, op ingezet gaat worden en dat de benodigde randvoorwaarden gerealiseerd gaan worden.

Opgaven voor komend jaar

Voeding & gezondheid is als thema nog niet eerder als zodanig opgepakt binnen de overheidssamenwerking. AgriFood Capital BV heeft zich eerder al gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van gezonde en duurzame producten met minder vet, suiker en/of zout en voeding en leefstijlprogramma's. Een nadere verkenning zal binnen dit thema de richting bepalen, waarbij het mogelijk is om innovatieve oplossingen te zoeken door spelers uit de agrifoodketen te verbinden met partijen uit de high tech-sector en de zorg.

3.2.3 MKB-innovatieregeling

Zoals de projecten re-shoring tool en expat centre bijdragen aan de pijler Business - Sterke bedrijvigheid, zo draagt de innovatieregeling behalve aan Basics ook bij aan de pijler Innovation - Betekenisvolle innovatie. Het beschikbare regiobudget voor de MKB-innovatieregeling is te lezen in hoofdstuk 6; voorwaarde voor de projecten die vanuit de subsidieregeling ondersteund worden, is dat ze bijdragen aan de prioritaire thema's transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid.

Toelichting

Voor 2018 is het regiobudget voor co-financiering van de MKB-innovatieregeling (oftewel: subsidieregeling Economie & Innovatie, voorheen REAP) verlaagd, waardoor minder projecten gebruik kunnen maken van deze subsidie. Als regio blijven we werken aan het verder uitdragen van MKB Innovatie in de regio via de verschillende podia die de regio heeft. Hierbij gaat het naast podia richting het brede publiek en andere ondernemers nadrukkelijk ook richting politiek en andere stakeholders. Presentaties van mooie projecten kunnen tot meer kennis leiden over MKB Innovatie en de mogelijkheden voor ondersteuning en daarmee het gebruik ervan. Daarmee creëren we een grotere betrokkenheid. Concreet verlenen we subsidie van max. € 50.000,- bedoeld voor onder meer het uitvoeren van marktonderzoeken, opzetten van consortia, opstellen van businessplannen, realiseren van prototypes, etc. Hierbij is er altijd een minimale bijdrage van 50% door de projectaanvrager(s) zelf.

Opgaven voor komend jaar

Evenals in voorgaande jaren stellen provincie en regio via de subsidieregeling Economie & Innovatie middelen beschikbaar voor MKB-ers ter ondersteuning van samenwerking aan innovatieprojecten. Samen met andere partners in het innovatie-ecosysteem blijven we daarnaast actief zoeken naar aanvullende middelen (subsidies, leningen, investeringen en deelnemingen) om MKB-ers ook op langere termijn te kunnen blijven ondersteunen in hun financieringsbehoefte. Met de MKB-innovatieregeling versterken we, i.s.m. de provincie, de agrifood sector in Noordoost Brabant.

3.2.4 Leisure ontwikkelfonds

Toelichting

Vrijtijdseconomie is de derde economische sector van Brabant. Er ligt een ambitieus provinciaal plan om meer mensen naar Brabant te halen, dat is goed voor de lokale economie en de werkgelegenheid. De Regio Noordoost Brabant is partner in het Brabant Leisure Ontwikkel Fonds (LOF). Het LOF is bedoeld voor de ontwikkeling van bijzondere bestemmingen waar bezoekers de kracht

en kwaliteit van o.a. food in Noord-Brabant kunnen beleven.

Opgaven voor komend jaar

Enkele convenantpartners hebben recreatie en toerisme als lokaal speerpunt. Door de rol van de regio in het LOF, worden de kansen vergroot om ondernemers uit de regio te mobiliseren gebruik te maken van de mogelijkheden van het fonds. Het LOF helpt ondernemers bij de financiering door leningen te verstrekken aan ondernemers met een innovatief, kwalitatief onderscheidend plan voor de Brabantse vrijetijdssector. Zo stimuleert het LOF de ontwikkeling van nieuw vrijetijdsaanbod in Brabant met als doel structureel meer bezoekers van verder weg naar de provincie te trekken. Meer bezoekers die langer blijven en meer besteden betekent meer inkomsten en groei van de werkgelegenheid. Binnen de vrijetijdssector zelf, maar ook in aanverwante sectoren.

3.3 Programma Leefomgeving

3.3.1 Transitie landbouw

Toelichting

Cruciaal voor de toekomst van de regio / provincie is het behoud, versteviging en maatschappelijke acceptatie van de primaire landbouwsector. De regionale stip op de horizon is een emissievrije veehouderij. Voor het bereiken van deze ambitie is het belangrijk dat overheden de regie nemen en verantwoordelijkheid nemen. Anders dan het (enkel) aanscherpen van wet- en regelgeving wat tot op heden niet heeft geleid tot het gewenste resultaat. Het uitgangspunt daarbij is een ecologisch, economisch en maatschappelijke volhoudbare primaire sector en daarmee voedselsysteem. Zonder nadelige gevolgen voor de omgeving met oog voor dierenwelzijn en een nieuw (economisch) perspectief (t.a.v. van zowel wereldmarktproductie en ontwikkeling van niches). Om tot deze stap te komen is het belangrijk dat het accent ligt op het versterken van de samenwerking tussen overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en burgers en het initiëren, aanjagen, versnellen en realiseren van innovaties op diverse vlakken. Daartoe zijn er binnen het programma transitie landbouw vijf deelprogramma's: emissievrije productie, mestverwaarding, ontwikkeling van proeftuinen (o.a. Agro-as de Peel), aanpak vrijkomende agrarische bedrijven, veehouderij i.r.t. gezondheid van mens, dier en omgeving. Er zijn in 2017 flinke stappen gezet in het draagvlak en de energie in de samenwerking tussen regionale partners, maar ook daarbuiten in samenwerking met de provincie, andere regio's, ZLTO, BMF en kennispartners. Dit heeft geresulteerd tot uiteenlopende concrete projecten en resultaten als onderdeel van de vijf deelprogramma's.

Opgaven voor komend jaar

De regionale inzet is in 2019 met name gericht op het realiseren van aantoonbare resultaten op het vlak van de vijf deelprogramma's en op het grensvlak transitie landbouw en duurzaamheid (klimaat, energie, landschap). Het bijdragen aan zowel ontwikkelfase als praktijktoepassingen van nieuwe initiatieven op het vlak van emissievrije productie en duurzame mesterverwaarding staat daarbij centraal evenals het doorontwikkelen van Agro-as de Peel als dé regionale proeftuin. Het verder intensiveren van onze samenwerking met belangrijke partners als provincie, andere regio's, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen is daarbij een cruciale voorwaarde.

3.3.2 Klimaat & energie

Toelichting

Het strategiedocument Noordoost Brabant klimaatrobust in 2030 is uitgewerkt, waarbij er een start is gemaakt met de verschillende projecten die in 2018 gaan lopen. Daarbij gaat het om: hitte, droogte, wateroverlast en waterveiligheid. Op het vlak van gezonde leefomgeving is een start ge-

maakt met het project Blue Zone Brabant en op het vlak van natuur werken we aan integrale gebiedsopgaven. Voor het onderwerp energie zijn de eerste stappen gezet om een regionale energiestrategie met een overall-perspectief op duurzame energie te ontwikkelen.

Opgaven voor komend jaar

Voor klimaat richten we ons op concrete projecten in de bebouwde en onbebouwde omgeving op wateroverlast, droogte en hitte. Met regiospecifieke projecten haken we waar mogelijk en relevant aan bij Brabantse Healthdeal. Gebruik makend van de in de regio aanwezige kennis stellen we een regionale energiestrategie op met uitvoeringsparagraaf.

3.3.3 Meerjarige afspraken: gebiedsopgaven

Toelichting

De afgelopen jaren zijn er meerjarige afspraken gemaakt over een bijdrage vanuit het regiofonds aan het Streeknetwerk Groene Woud.

Opgaven voor komend jaar

Voor 2019 is er geen budget meer voor de ontwikkeling van nieuwe projecten in relatie tot de gebiedsopgaven. Wel loopt de structurele bijdrage voor de doorontwikkeling van het Streeknetwerk Groene Woud door.

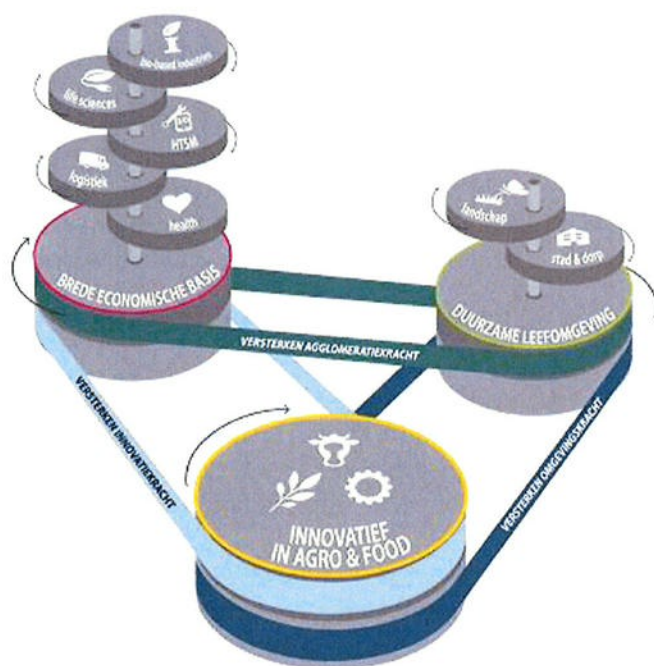
3.4 Programma ruimte & mobiliteit

De leidende ambitie en kernopgaven zijn in 2017 vastgelegd in de 'Regionale Omgevingskoers Noordoost-Brabant': de regio Noordoost-Brabant is in 2030 een innovatieve topregio in agrifood met slimme crossovers met andere sectoren in een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving. Om de bestaande kwaliteiten te versterken én in te kunnen spelen op de nieuwe uitdagingen kiest de regio Noordoost-Brabant ervoor om samen sterker te maken wat al sterk is! Dit leidt tot drie regionale kernopgaven:

1. Versterking van de **innovatiekracht** van de topsectoren van de regio, waaronder agrifood, health, life sciences, bio-based industrie, high-tech systems and materials, en logistiek;
2. Versterking van de **agglomeratiekracht** om schaalvoordelen beter te kunnen benutten;
3. Versterking van de **'omgevingskracht'** door verbetering van een duurzame leefomgeving.

Toelichting

In 2017 zijn de PoHo's Ruimte (RRO) en Bereikbaarheid & Mobiliteit in het kader van bestuurlijke vernieuwing en in de geest van de nieuwe Omgevingswet samengevoegd om meer als één overheid te opereren. De verbinding van de kernopgaven van de Omgevingskoers met de gekozen prioritaire opgaven transitie landbouw, klimaat & energie en voeding & gezondheid krijgt in 2018 nog verder vorm.

Opgaven voor komend jaar

De ambitie in 2019 is om uitvoering te geven aan de ‘koers’, de verdere ontwikkeling van de provinciale omgevingsvisie te volgen en zal worden gewerkt aan een verbrede en integrale samenwerking binnen regionale ontwikkeldagen met een frequentie van twee keer per jaar. Doel is om vanwege de samenhang tussen opgaven de omslag te maken van een sectorale naar thematische benadering met een integrale focus op opgaven in het fysieke domein in samenhang met de andere regionale programma’s en prioritaire opgaven.

3.5 Programma samenwerking

Dit programma heeft een relatie met hoofdstuk 5, maar is vanwege de inhoudelijke component als onderdeel van hoofdstuk 2 opgenomen.

3.5.1 Bestuurlijke samenwerking

Toelichting

In dit jaarplan van de Regio Noordoost Brabant ligt de focus voor wat betreft bestuurlijke samenwerking bij de BRG en de PoHo’s. De kerntaak van de BRG ligt in het bepalen van strategie en beleid van Regio Noordoost Brabant. Zij stelt het jaarplan en begroting 2018 vast. Het Dagelijks Bestuur van de regio is verantwoordelijk voor de meer dagelijkse besturing. Sinds 2017 worden de bestuurlijke overleggen van portefeuillehouders en van de BRG gecombineerd op een regiodag NOB. Deze gebundelde bijeenkomsten maken het mogelijk om meer interactie tussen de verschillende programmalijnen te krijgen.

Opgaven voor komend jaar

Tot 2018 was er ook sprake van een Klankbordgroep Raadsleden om raadsleden beter te informeren en te betrekken bij de activiteiten van AgriFood Capital. In 2017 en 2018 is afstemming met adoptie-griffiers opgestart. Om de samenwerking met raadsleden te verbeteren verkennen we in onderling overleg nieuwe vormen. We willen de communicatie naar (nieuwe) colleges, gemeenteraden en ambtenaren verbeteren om het draagvlak voor de regionale samenwerking te verbeteren. De noodzaak van samenwerking en de resultaten moeten helder zijn. Ook dienen alle partijen hieraan ieders aandeel te leveren en verantwoordelijkheid te nemen.

3.5.2 Nationale samenwerking

Toelichting

AgriFood Capital werkt samen met andere relevante partners. In triple helix-verband onder andere met Food Valley, Health Valley, Brainport en Greenport Venlo. Maar ook vanuit de publieke samenwerking zijn er interessante relaties op nationale schaal met bijvoorbeeld de ministeries van EZK en LNV die bijdragen aan de regionale speerpunten.

Opgaven voor komend jaar

Met Food Valley en Greenport Venlo wordt de samenwerking nader verkend omdat de regio’s elkaar aanvullen op agrifood en daarmee de samenwerking een interessante meerwaarde kan bieden voor het Rijk richting regiodeals. Het kabinet heeft namelijk in het regeerakkoord opgenomen om met regiodeals invulling te geven aan meervoudige, regio-overstijgende opgaven.

3.5.3 Internationale samenwerking

Toelichting

Afgelopen jaren is AgriFood Capital door het intensiveren van het contact met ‘Brussel’ meer in het vizier gekomen bij Europa en andere regio’s met als specialisatie Agrifood. Deze willen graag met ons samenwerken. Het blikveld is daardoor verruimd van het provinciale en nationale naar het Europese en (soms) wereldwijde speelveld.

Via meerdere projecten zoals het Interreg-project STRING (STRategies for Regional INnovative Food Clusters) en het Horizon 2020-project ACTTiVate (PAn-European Clusters for Technology Transfer and new VAlue chains) heeft Brabant zich op de kaart weten te zetten als toonaangevende agrifoodregio. Via projecten zoals STRING is de regio actief binnen het Europese netwerk van vooraanstaande foodregio's. Als regio maken we hierdoor kennis met hoe op andere plaatsen innovatie wordt gestimuleerd, leren hiervan en kijken op welke wijze dit ook hier geïmplementeerd kan worden. Via projecten zoals ACTTiVate ontvangen MKB-ers uit onze regio direct ondersteuning. Hiermee kunnen zij hun eigen en daarmee ook de regionale concurrentiepositie verbeteren. Door deelname aan thematische platforms en netwerken voor innovatie in agrifood staat AgriFood Capital in nauw contact met andere foodregio's en clusters in Europa. AgriFood Capital heeft het Bronze Label verkregen in de Europese Standaard voor Clusterlabels en is geregistreerd op het Europese Cluster Collaboration Platform. Het behalen van dit label helpt om in gesprek met andere Europese clusters tot samenwerking of projectontwikkeling te komen.

Opgaven voor komend jaar

Voor succesvolle beïnvloeding is het nodig om heel scherp te maken voor welke onderwerpen een lobby nodig is en op welke manier de lobby wordt ingezet. In 2019 zullen we door middel van consultaties, papers en werkbezoeken de beleidsvorming in Brussel beïnvloeden. Evenals in voorgaande jaren spelen we actief in op kansen om (project)subsidies naar de regio te halen. Dit kan door zelf als partner op te treden, of door een van de netwerkpartners binnen AgriFood Capital in een consortium te laten toetreden. Tenslotte zetten we actief in op het ontvangen van buitenlandse delegaties om naast de naamsbekendheid hen ook nadrukkelijk de kracht van de regio en Brabant te tonen en laten ervaren. De ambitie is om daarbij ook in 2019 minimaal een Eurocommissaris te ontvangen in onze regio en minimaal een werkbezoek van de (Nederlandse) Europarlementariërs met agrifood in hun werkpakket.

4 AgriFood Capital Werkt!

Toelichting

In 2016 ging het regionale arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt! 2016-2020 van start. De zestien gemeenteraden van de gemeenten in de arbeidsmarktregio (regio Noordoost Brabant uitgezonderd Heusden) hebben in 2016 ingestemd met de inhoud van dit programma en de verdeling van de jaarlijkse financiële bijdrage van € 1 per inwoner. Het arbeidsmarktprogramma wordt gedragen vanuit de triple-helix samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheden. Ook sociale partners (CNV, FNV) dragen actief bij. Het arbeidsmarktprogramma kent vier programmalijnen:

- Programmalijn regionaal werkbedrijf
- Programmalijn voortijdige schoolverlaters (VSV) / kwetsbare jongeren
- Programmalijn werken van morgen (werkgevers)
- Programmalijn talent en loopbaan (onderwijs)

In 2017 is de uitvoering van de banenafpraak door het regionaal werkbedrijf succesvol doorgezet. Een nieuw instrument daarbij is de website talentuitnoordoostbrabant.nl waar kandidaten op een andere manier worden gepresenteerd. Daarnaast is de praktijkroute geïmplementeerd. Ook de aanpak voortijdig schoolverlaten in deze regio behaalt goede resultaten: het percentage schoolverlaters blijft een van de laagste in Nederland. In aansluiting hierop wordt gestart met de aanpak van jeugdwerkloosheid.

Voor werkgevers bieden we strategische personeelsplanning, workshops voor bewustwording van de verandering door robotisering en digitalisering. Loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het onderwijs krijgt aandacht in bijeenkomsten met het onderwijs en via de website talentloopbaan-nob.nl. In 2018 zetten wij de actielijnen voort.

Opgaven voor komend jaar

In het tweede deel van de programmaperiode zijn de centrale thema's: mismatch op de arbeidsmarkt en Leven Lang Leren. Op het tweejaarlijks Netwerkevent is de communicatiecampagne Keep on Learning van start gegaan, gericht op het MKB en op werkenden, en dan met name de middengroep op de arbeidsmarkt. Daarnaast stimuleren we activiteiten voor duurzame inzetbaarheid binnen bedrijven. En kijken we naar mogelijkheden om inwoners bij ontwikkeling van hun loopbaan te ondersteunen. Bijzonder is ook het project Meters Maken op Leren(d) Werken waar zes praktijkleerlijnen worden ontwikkeld door bedrijfsleven en onderwijs. Vastgelegd in een convenant dat op het Netwerkevent van 22 februari 2018 is ondertekend. Onderdeel daarvan is ook 'eigen regie op je loopbaan'.

We vervolgen in 2019 onze inspanningen op de bestaande agenda, onze taken in het regionaal werkbedrijf en onze acties voor voortijdig schoolverlaters. We streven ernaar om 'alle jongeren in beeld' te hebben en daarvoor trajecten naar school of werk in te zetten. We intensiveren de aanpak op het gebied van een leven lang leren. Daarnaast blijven we zoeken naar innovatieve oplossingen, good practices delen, bouwen aan een sterke duurzame regionale infrastructuur en schakelen op verschillende schalen (regio, provincie, landsdeel, land, Europa). Rode draad blijft: flexibel, talentvol en inclusief.

Bovenstaande realiseren wij met de inzet van diverse financieringsbronnen. De gemeentelijke inwonerbijdrage (€ 607.000, zie hoofdstuk 6) wordt bestemd voor een klein, slagvaardig en faciliterend programmateam en voor de coördinatie van het Regionaal Werkbedrijf. De provinciale subsidie voor 2019 (€ 504.000) wordt met name in-

gezet voor de programmalijnen Werken van Morgen en Talent en Loopbaan. We ontvangen Rijkssubsidie voor de programmalijn VSV / Kwetsbare jongeren (ongeveer €1.300.000). Daarnaast dragen alle partners in ons triple-helix-netwerk bij in uren om de ambities binnen hun programmalijnen en het totale programma te realiseren. Een nadere uitwerking van de programmalijnen in activiteiten en begroting vindt plaats in het separate jaarplan van AgriFood Capital Werkt! De wethouders arbeidsmarkt worden vooraf via het PoHo arbeidsmarkt in de gelegenheid gesteld om input te leveren.

5 AgriFood Capital BV

Toelichting

De triple helix-samenwerking zoals gevormd in de Stichting AgriFood Capital waarin overheden, kennisinstellingen en ondernemers samenwerken, fungeert als 'strategisch platform' voor de regio Noordoost Brabant. Zij richt zich op samen ondernemen, groeien en vernieuwen in ons ecosysteem en verbindt en versnelt initiatieven die bijdragen aan de strategische agenda van de regio. AgriFood Capital BV is de uitvoeringsorganisatie van de Stichting AgriFood Capital.

AgriFood Capital BV zet zich in voor de pijler Innovation - Betekenisvolle innovatie en levert een bijdrage aan regionale oplossingen van wereldwijde, maatschappelijke vraagstukken op het gebied van voeding, gezondheid en duurzaamheid. Ons ecosysteem is immers een open systeem. Met de prestaties in het creëren van economische toegevoegde waarde in de gehele agrifood-productieketen onderscheidt AgriFood Capital zich van andere voedselregio's in Nederland.

Binnen het innovatieprogramma werken we aan de ambitie om Noordoost Brabant dé proeftuin te laten zijn voor transitie naar duurzame eiwitproductie, het tegengaan van voedselverspilling en het ontwikkelen van voeding op maat.

Opgaven voor komend jaar

In 2019 werken we onder andere aan de ontwikkeling van een aantal innovatieve hotspots gericht op emissievrije en diervriendelijke eiwitproductie, inclusief de ontwikkeling van innovatieve stal-systemen, circulaire voedselproductie en gezonde voeding op maat.

Beoogde resultaten 2019 van AgriFood Capital (vanwege de relatie met Innovation wordt dit hier gepresenteerd; maar niet alleen AgriFood Capital BV is hierbij betrokken, ook Regio Noordoost Brabant, AgriFood Capital Werkt! en OndernemersLift+):

- Regionaal New deal Talentprogramma;
- AgroFood4Brabant: Brabantbreed Innovatieconsortium van bedrijfsleven, kennisinstellingen met support van overheden;
- Realisatie OndernemersAcademie Foodsquad;
- Realisatie drie agrifood-innovaties in Agro-as de Peel;
- Pact tegen voedselverspilling waar 50 bedrijven en 5 gemeenten aan de slag gaan met het reduceren van voedselverspilling van 25%;
- Realisatie Open Datalab AgriFood;
- Vervolg op We Are Food 2018;
- Realisatie Centrum voor Doelgroepenvoeding;
- Regiodeal met het Rijk;
- (Inter)nationale samenwerking met Nederlandse voedselregio's, in Europa (RIS-3) en mondiaal (MUFPF);
- Dutch AgriFood Week 2019.

Een nadere uitwerking van de activiteiten en begroting vindt plaats in het separate jaarplan van AgriFood Capital BV en zal door de Stichting AgriFood Capital en de RvC van AgriFood Capital BV worden vastgelegd en vastgesteld. Behalve de bijdrage uit het regiofonds (€ 1.006.000, zie hoofdstuk 6) vergaart AgriFood Capital BV financiering voor de werkorganisatie van derden. Niet duidelijk is de precieze bijdrage voor 2019, maar in 2018 bedroeg de bijdragen van derden aan de BV ruim € 500.000. Daarnaast dragen andere overheden, bedrijven en kennisinstellingen bij aan projecten waar AgriFood Capital BV bij betrokken is. Ter illustratie bedroeg de totale financiële omvang van het project Foodsquad € 2,6 miljoen.

6 Bestuur en organisatie

6.1 Communicatie

(H)erkenning van Noordoost-Brabant als dé topregio in agrifood. De Regio Noordoost Brabant draagt hieraan bij door de unieke manier van werken en de resultaten van de regionale samenwerking in de etalage te zetten. We versterken de noodzakelijke cohesie in de regio en inspireren elkaar en andere (food)regio's door kennis, expertise en ervaringen uit te wisselen en successen te vieren. Hierbij geldt de regio als broedplaats voor groei en vernieuwing met 'AgriFood Capital' als regiomerk. Via 'public affairs' en internationalisering bouwen we verder aan relaties met voor de Regio Noordoost Brabant belangrijke beslissers en beïnvloeders.

Net als in 2018 zijn de drie prioritaire thema's de belangrijkste communicatiethema's. Voor de noodzakelijke cohesie in de regionale samenwerking (publiek en in triple helix AgriFood Capital) blijven we inzetten op partnerschapsbeleving door heldere communicatie met en tussen de gemeenten en waterschappen, online en offline. Onder andere door jaarlijkse ambtelijke ontmoetingsdagen, Regiodagen en inspiratiebijeenkomsten te organiseren. Raadsleden worden actief geïnformeerd via regiobrede raadsledenbijeenkomsten, het regionaal informatiesysteem en raadsinformatiebrieven. De komende tijd gaan we in overleg om te bepalen of deze communicatie verbeterd kan worden. Samen met de andere pijlers in AgriFood Capital werken we aan de stevige positioneringsopgave van de regio, in binnen- en buitenland. Samen bouwen we verder aan de aantrekkelijkheid van de regio, het aanwezige agrifood ecosysteem en het (gewenste) imago van AgriFood Capital.

6.2 Financieel beheer, directie en huisvesting

De overheidssamenwerking Noordoost Brabant werkt nauw samen met de werkorganisaties AgriFood Capital BV, AgriFood Capital Werkt! en OndernemersLift+. Deze werkorganisaties streven naar maximale samenhang en synergie door gezamenlijke huisvesting, communicatiecapaciteit, administratie, secretariaat en gezamenlijke overlegstructuren. Gezamenlijke huisvesting in Agri&Food Plaza draagt ook bij aan netwerksamenwerking met de hierin en in de nabijheid gevestigde stakeholders.

De werkorganisatie van de regio NOB bestaat uit een regiomanager, secretariaat, administratie, controlling, communicatie en diverse programmamanagers/PoHo-secretarissen. Een administrateur en een controller zorgen voor de strategische en dagelijkse afhandeling van de inkomende en uitgaande geldstromen. Facilitaire zaken worden afgenomen bij Agri&Food Plaza op de Grow Campus in 's-Hertogenbosch.

7 Begroting 2019

7.1 Inkomsten

Conform het convenant leveren de partners jaarlijks een bijdrage van € 4,00 per inwoner per jaar in het Regiofonds storten. Gemeente Heusden en de Waterschappen dragen niet bij aan de 1€ voor de arbeidsmarkt. Ze zijn namelijk geen onderdeel van de Arbeidsmarktregio Noordoost Brabant. In onderstaande tabel zijn de bijdragen per convenantpartners opgenomen.

Inkomsten 2019

Convenantpartners	Inwoners (1-1-2017)	Regiofonds		Arbeidsmarkt		Totaal
		€	(€3,- /inwoner)	€	(€1,- /inwoner)	
Bernheze	30.252	€	90.756	€	30.252	€ 121.008
Boekel	10.414	€	31.242	€	10.414	€ 41.656
Boxmeer	28.709	€	86.127	€	28.709	€ 114.836
Boxtel	30.655	€	91.965	€	30.655	€ 122.620
Cuijk	24.696	€	74.088	€	24.696	€ 98.784
Grave	12.370	€	37.110	€	12.370	€ 49.480
Haaren	13.912	€	41.736	€	13.912	€ 55.648
's-Hertogenbosch	152.411	€	457.233	€	152.411	€ 609.644
Heusden	43.516	€	130.548	€	-	€ 130.548
Landerd	15.332	€	45.996	€	15.332	€ 61.328
Meerijstad	79.869	€	239.607	€	79.869	€ 319.476
Mill en Sint Hubert	10.807	€	32.421	€	10.807	€ 43.228
Oss	90.376	€	271.128	€	90.376	€ 361.504
Sint Anthonis	11.594	€	34.782	€	11.594	€ 46.376
Sint-Michielsgestel	28.584	€	85.752	€	28.584	€ 114.336
Uden	41.384	€	124.152	€	41.384	€ 165.536
Vught	26.183	€	78.549	€	26.183	€ 104.732
Bijdrage gemeenten	651.064	€	1.953.192	€	607.548	€ 2.560.740
Bijdrage waterschappen						€ 126.957

Omschrijving	Bijdrage
Bijdrage convenantpartners (totaal)	€ 2.687.697
Bijdragen derden aan Regio NOB	€ 45.000
Bijdrage AFC BV organisatiekosten	€ 149.500
Bijdrage AFC Werkt! aan organisatiekosten	€ 60.000
Resultaat jaarrekening 2017	€ -
Totaal	€ 2.942.197

7.2 Uitgaven

De begroting van de uitgaven voor 2019 is uitgesplitst naar de verschillende onderdelen van de regionale samenwerking.

Uitgaven 2019			
Onderdeel		Uitgaven	
A	Regio Noordoost-Brabant	€ 739.197	
A1	Programma Economie	€ 430.000	
A11	Economische strategie	€	75.000
A12	Voeding & gezondheid	€	80.000*
A13	MKB-innovatieregeling	€	175.000
A14	Leisure Ontwikkel Fonds	€	100.000
A2	Programma Leefomgeving	€ 230.000	
A21	Transitie Landbouw	€	80.000*
A22	Klimaat & Energie	€	80.000*
A23	Gebiedsopgaven	€	70.000
A3	Programma RO & Mobiliteit	€ 25.000	
A4	Programma Samenwerking	€ 54.197	
	Bestuurlijke samenwerking	€	29.197
	Internationale samenwerking	€	25.000
B	AgriFood Capital Werkt!	€ 607.000	
C	AgriFood Capital BV	€ 1.006.000	
D	Organisatie	€ 590.000	
	Directie & secretariaat	€	240.000
	Communicatie	€	105.000
	Financieel beheer	€	145.000
	Huisvesting & facilitair	€	100.000
		€ 2.942.197	

*De verdeling van de middelen tussen de drie prioritaire thema's is indicatief en zal bij de vaststelling van de werkplannen 2019 (4^e kwartaal 2018) definitief worden bepaald.

7.3 Begroting

Begroting 2019

Omschrijving	Inkomsten		Uitgaven	
	Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag
Bijdrage convenantpartners (totaal)	€	2.687.697	Regio Noordoost-Brabant	€ 739.197
Bijdragen derden aan Regio NOB	€	45.000	Programma Economie	€ 430.000
Bijdrage AFC BV organisatiekosten	€	149.500	Programma Leefomgeving	€ 230.000
Bijdrage AFC werkt aan organisatiekosten	€	60.000	Programma RO & Mobiliteit	€ 25.000
Resultaat jaarrekening 2017	€	P.M.	Programma Samenwerking	€ 54.197
			AgriFood Capital Werkt!	€ 607.000
			AgriFood Capital BV	€ 1.006.000
			Organisatie	€ 590.000
totaal	€	2.942.197	€	2.942.197